

משרד החינוך

חוזר המנהלת הכללית

הוראות קבע

הסעות תלמידים ועובדי הוראה למוסדות חינוך רשמיים

עד/ו(ב)

אלול החשע"ג – ספטמבר 2013

לתשומת לב המנהלים והמורים

לפי האמור בסעיף 3(א) ל"תקנות חינוך ממלכתי (סדרי פיקוח) התשל"ג-1973", הוראות המנהל הכללי המופיעות בחוזרי המנכ"ל מחייבות את המנהלים ואת המורים, ועליהם לנהוג לפיהן.

חוברת זו מרכזת לנוחותכם את ההוראות שהתפרסמו בחודש שבו היא יצאה לאור. עם זאת, מאחר שחלים מזמן לזמן שינויים ותיקונים בהוראות המנכ"ל, על המשתמש בחוברת מוטלת האחריות לבדוק באתר משרד החינוך אם חלו שינויים בהוראות ממועד פרסום החוברת. יש לפעול בהתאם להנחיות המעודכנות ביותר בכל נושא.

תוכן העניינים

		3.3	ארגון ומינהל
		3.3	הסעות
5	הסעות תלמידים ועובדי הוראה למוסדות חינוך רשמיים	3.3-6	
5	מבוא		
6	1. רקע		
7	2. הסעות תלמידים		
7	2.1 כללי - קנה מידה לזכאות		
7	2.2 סוג היישוב/המוסד		
	2.3 אוכלוסיות התלמידים הזכאים להשתתפות המשרד		
7	בהסעה		
12	2.4 המרחק המצדיק השתתפות בהוצאות ההסעה		
14	2.5 הסעות תלמידים להורים פרודים או גרושים		
15	2.6 סוג הדרך		
15	2.7 איסוף והסעה לבית הספר ופיזור בסיום הלימודים		
15	2.8 ארגון ההסעות וביצוען		
16	2.9 שיעורי ההשתתפות של משרד החינוך		
	2.10 נוהל הדיווח על הסעות באמצעות מערכת הסעות		
17	אינטרנטית		
17	2.11 הנוהל לפרסום מכרז ולחתימת הסכם עם חברות הסעה		
17	2.12 ועדת הסעות מחוזית		
18	2.13 ועדת הסעות מרכזית		
19	3. הסעות מורים		
19	3.1 כללי		
19	3.2 קצובת נסיעה		
19	3.3 הסעה מאורגנת		
19	3.4 כללים לארגון הסעה		
	4. נספחים		
22	נספח א טופס החלטת ועדת השמה ממוחשב		
	נספח ב נוהל ההשתתפות של משרד החינוך בהעסקת		
	מלווים בהסעות במסגרת "חוק הסעה בטיחותית		
23	לילדים ולפעוטות בעלי מוגבלות"		
27	נספח ג הנחיות ביטחון ובטיחות בהסעות ובמפריצי חנייה		
	נספח ד טופס בדיקה ביטחונית לאוטובוס המסיע		
39	תלמידים		

3. ארגון ומינהל

3.3 הסעות

3.3-6 הסעות תלמידים ועובדי הוראה למוסדות חינוך רשמיים
--

מבוא

תמצית

סעיף זה מפרט את הנהלים המעודכנים להשתתפות המשרד במימון הסעות תלמידים ועובדי הוראה למוסדות חינוך רשמיים. תוקף ההוראות בחוזר זה החל בתחילת שנת הלימודים התשע"ד. בכל מקרה שהן סותרות הוראות או הנחיות שניתנו בעבר, הן הקובעות. סעיף זה מחליף את סעיף 3.3-5 בחוזר הוראות הקבע סז/8(ג).

התוקף: החל מ-27 באוגוסט 2013.

התחולה: כל מערכת החינוך הרגיל הרשמי ומערכת החינוך המיוחד הרשמי והמוכר שאינו רשמי.

הסטטוס: החלפה.

חוזרים קודמים באותו נושא: סעיף 3.3-5 בחוזר הוראות הקבע סז/8(ג), "הסעות תלמידים ועובדי הוראה למוסדות חינוך רשמיים" – **מבוטל**.

חוזרים קודמים בנושאים קשורים

- סעיף 3.3-1 בחוזר הוראות הקבע נט/4(א), "אי קיום לימודים בשעת אפס כדי למנוע הסעות כפולות" – **בתוקף**
- סעיף 1.2-19 בחוזר הוראות הקבע נט/8(א), "שיבוץ תלמידים במסגרות החינוך המיוחד" – **בתוקף**
- סעיף קטן 9 בסעיף 1.2-34 בחוזר הוראות הקבע סד/5(א), "הארכת שנת הלימודים – תכנית ההפעלה של מסגרות החינוך המיוחד בחופשות – חוק החינוך המיוחד התשמ"ח" – **בתוקף**

- סעיף 5.3-66 בחוזר הוראות הקבע עג/2(א), "הנחיות ביטחון ובטיחות בהסעות ובמפרי חנייה" – בתוקף.

התפוצה: מנהלי מחלקות החינוך ברשויות המקומיות.

הגורם האחראי

א. **שם היחידה:** אגף א' – הסעות והצטיידות

ב. **בעל התפקיד:** מנהל האגף

ג. **מספר הטלפון:** 02-5603359

ד. **כתובת הדוא"ל:** dudule@education.gov.il

תוכן העניינים

1. רקע

2. הסעות תלמידים

3. הסעות מורים

4. נספחים

נספח א: טופס החלטת ועדת השמה ממוחשב

נספח ב: נוהל ההשתתפות של משרד החינוך בהעסקת מלווים בהסעות במסגרת "חוק הסעה בטיחותית לילדים ולפעוטות עם מוגבלות"

נספח ג: הנחיות ביטחון ובטיחות – הוראות האגף הבכיר לביטחון, לבטיחות ולשעת חירום

נספח ד: טופס בדיקה ביטחונית לאוטובוס המסיע תלמידים.

1. רקע

הסעות התלמידים במערכת החינוך מסייעת ליישום חוק חינוך חובה לתלמידים שבאזור מגוריהם אין בית ספר, או שבית הספר נמצא בריחוק ניכר מביתם. ההסעות מתבצעות על-פי אמות מידה שנקבעו לצורך זה. הבסיס להפעלת מערכת ההיסעים מושתת על קביעת מיפוי ואזורי רישום, תוך הקפדה על ויסות נכון של תלמידים בין מוסדות החינוך השונים ושמירה על שילוב חברתי – אינטגרציה.

מערכת ההיסעים היא פתרון חלופי לבניית בתי ספר, בעיקר ביישובים קטנים, שמספר התלמידים בהם קטן ואינו מצדיק הקמת מוסד חינוכי במקום מהיבטים פדגוגיים וכלכליים. המערכת מאפשרת השגת אינטגרציה בחינוך בין תלמידים בעלי רקע חברתי שונה באמצעות הקמת חטיבות ביניים שהתלמידים מגיעים אליהן בדרך כלל מאזורים שונים. מערכת ההיסעים גם נותנת מענה חשוב לתלמידי החינוך המיוחד בכך שהיא מתחשבת בסוגי הלקויות השונים הקיימים בחינוך המיוחד ומאפשרת לתלמידי החינוך המיוחד ללמוד בבתי ספר העונים על צורכיהם הייחודיים.

2. הסעות תלמידים

2.1 כללי - קנה מידה לזכאות

ההסעות מיועדות להביא את התלמידים במתכונת יום-יומית ובהתאם למערכת השעות הרשמית אל מוסדות החינוך ולהחזירם לבתיהם, כדי לאפשר מסגרת לימודים רגילה לתלמידי חינוך חובה שהמוסד החינוכי שהם לומדים בו נמצא במרחק רב מביתם. למען הסר ספק, המשרד אינו משתתף במימון הסעות של תלמידים מהפנימייה לבית ובחזרה.

כמו כן, ההסעות מתבצעות בהתאם לשעת פתיחת הלימודים הרשמית שהיא 8 בבוקר, אלא אם ועדת ההסעות המרכזית אישרה שעת פתיחת לימודים אחרת, ובתנאי שהשעה האחרת היא שעת פתיחת הלימודים של כל תלמידי אותו מוסד חינוך.

להלן מפורטים הנהלים וקני המידה המזכים השתתפות בהסעה.

2.2 סוג היישוב/המוסד

הסעות תלמידים מאושרות רק אם הם מתגוררים ביישוב שתושביו יושבים בו כחוק והם מוסעים למוסדות חינוך הפועלים ביישובים שהוקמו כחוק. כמו כן, ההסעות מאושרות רק למוסדות חינוך בעלי רישיון בתוקף מטעם משרד החינוך.

2.3 אוכלוסיות התלמידים הזכאים להשתתפות המשרד בהסעה

א. תלמידים בגיל חובה בחינוך הרגיל

(1) בית המשפט העליון קבע (בערעור ע"ס 1761/12) כי "הזכות לחינוך חנם אינה כוללת את הזכות למימון הסעה לבית

הספר". עם זאת, המשרד משתתף בהוצאות הסעה לגני חובה ולבתי ספר רשמיים בלבד, מכיתה א' עד כיתה י' ועד בכלל.

(2) למרות הרחבת חוק חינוך חובה לגילאי 3-4 אין השתתפות במימון הסעות לילדים אלה עקב בעיות בטיחות הכרוכות בהסעתם. כמו כן, למרות הרחבת חוק חינוך חובה עד כיתה י"ב אין השתתפות במימון הסעות לתלמידי כיתות י"א-י"ב בתוך יישוב המגורים.

(3) במקרה של צורך בהסעת תלמידים מרשות מקומית אחת לרשות מקומית אחרת, הנובע מהיעדר בית ספר מתאים ברשות שבה התלמידים מתגוררים, **לא תהיה גבייה מן ההורים** בעבור ההסעה. זאת גם אם מדובר בשני יישובים שונים השייכים מוניציפלית לאותה רשות מקומית. במקרה כזה, וכאשר הרשות מבקשת את השתתפות המשרד, תתחלק עלות ההסעה בין הרשות המקומית ובין משרד החינוך בהתאם לשיעורי ההשתתפות המקובלים.

ב. תלמידי כיתות י"א-י"ב בחינוך הרגיל

(1) במועצות אזוריות לא תיערך כל הפרדה בין התלמידים על פי הגילים, וכל התלמידים המוסעים, בכל רמות הכיתה, זכאים להסעה.

(2) ברשויות מקומיות שאין בהן בית ספר על-יסודי כלשהו תאושרנה הסעות ליישוב הקרוב ביותר גם לתלמידי כיתות י"א-י"ב. ביישוב שיש בו בית ספר על-יסודי מקיף תאושרנה **הסעות לכיתות "אתגר" (בעבר "הכוון") בלבד ביישוב הקרוב ביותר**. למען הסר ספק, אין השתתפות במימון הסעות לתלמידי י"א-י"ב בכיתות "אתגר" בתוך היישוב.

הערה: ההסעות למוסדות החינוך המפורטים לעיל ב-1 וב-2 תטופלנה ותאושרנה על-ידי אגף א' – הסעות והצטיידות בתנאי שהתלמידים לומדים במוסדות חינוך על-יסודיים בפיקוח האגף לחינוך על-יסודי במשרד החינוך.

ג. תלמידי החינוך המיוחד

(1) המשרד משתתף בהוצאות הסעה של תלמידי החינוך המיוחד גילאי 3-21 לבתי ספר רשמיים, לבתי ספר מוכרים שאינם רשמיים ולגני ילדים, על פי החלטת ועדת השמה/ערר וועדת שיבוץ ובכפיפות לאישורי ועדת ההסעות המחוזית.

המשרד אינו משתתף בהוצאות ההסעה של תלמידים נכים ותלמידי החינוך המיוחד לטיפולים רפואיים, פרא-רפואיים, שיקומיים וכיו"ב. כמו-כן, המשרד אינו משתתף בהוצאות הסעה המתחייבות משהיית תלמידי החינוך המיוחד במועדוניות, בצהרונים וכיו"ב ומהארכת מסגרת הלימודים שלהם. זאת למעט מועדוניות של משרד הרווחה לתלמידי החינוך המיוחד הסובלים מפיגור שכלי, בינוני או קשה. במקרים אלה קיים הסדר בין משרד החינוך לבין משרד הרווחה, ולפיו המשרד משתתף בעלויות הסעת התלמידים כאשר הן מאורגנות ומבוצעות על-ידי הרשות המקומית.

(2) הסעת תלמיד בחינוך המיוחד תאושר על סמך החלטת ועדת שיבוץ הפועלת ברשות המקומית שהתלמיד מתגורר בתחומה. לצורך קביעת זכאות תלמיד חינוך מיוחד להסעה ו/או לליווי תשתמש הרשות בטופס ועדת השמה **ממוחשב** מתוך מערכת ועדות ההשמה האינטרנטית. החל משנת הלימודים התשע"ד לא מתקבלים טופסי ועדת השמה שאינם ממוחשבים.

(3) הסעת תלמיד שעבר ועדת שילוב מוסדית תאושר על סמך החלטת ועדת השילוב.

(4) תלמידי החינוך המיוחד, הסובלים מהלקויות הקשות המפורטות להלן, זכאים להסעה גם ללא ועדת השמה. זאת על פי התקנות שהתווספו לסעיף 7 בחוק החינוך המיוחד, המקנות להורים את הזכות לרשום את ילדם בעל הצרכים המיוחדים במוסד לחינוך מיוחד גם ללא ועדת השמה, בתנאי שקיום הלכות אצל התלמיד אושר על-ידי אנשי המקצוע הרלוונטיים לכל לקות בהתאם לפירוט בתקנות החינוך המיוחד (רישום ילדים בעלי צרכים מיוחדים במוסד לחינוך מיוחד בלא ועדת השמה), התשס"ו-2005:

(א) כל סוגי הפיגור, למעט פיגור קל

(ב) אוטיזם / PDD

(ג) הפרעות נפשיות

(ד) שיתוק מוחין או נכות פיזית, בתנאי שמתווספת אליהם לקות נוספת מבין הלקויות המוזכרות כאן

(ה) חירשות או כבדות שמיעה, בתנאי שמתווספת אליהן לקות נוספת מבין הלקויות המוזכרות כאן

ו) עיוורון או לקות ראייה, בתנאי שמתווספת אליהם לקות נוספת מבין הלקויות המוזכרות כאן.

ד. תלמידים נכים או מוגבלים עקב תאונה או מחלה הלומדים במוסדות חינוך רשמיים

1) תלמיד שנפגע בתאונה או הסובל ממחלה, למעט תאונת דרכים, ובידו אישור רפואי מנומק ומפורט כי אינו יכול להגיע לבית הספר בכוחות עצמו, זכאי להסעה. באישור הרפואי יצוין משך הזמן שהאישור תקף לגביו.

2) חוק הסעה בטיחותית לילדים ולפעוטות בעלי מוגבלות, התשנ"ד-1994 מחייב את הרשות המקומית להסיע ילד נכה למוסד החינוכי שהוא לומד בו, ללא קשר לסיבת נכותו וללא קשר לשאלה אם מדובר במוסד רשמי או מוכר שאינו רשמי.

3) במקרה של נכות עקב תאונת דרכים הרשות המקומית רשאית לתבוע את החזר הוצאות הנסיעה מחברת הביטוח של הרכב המעורב בתאונה.

4) תלמידים נכים, הלומדים בבתי ספר רגילים, ואשר עקב נכותם אינם מסוגלים להגיע בכוחות עצמם לבית הספר, זכאים להסעה ללא קשר למרחק.

ה. תלמידים הלומדים בחוות חקלאיות, במרכזים ימיים, במרכזים טכנולוגיים מקצועיים (מט"ם) ובמסגרות למחוננים

1) עבור הסעות למוסדות החינוך האלה תינתן השתתפות המשרד בתנאי ששיעורים אלה הם חלק בלתי נפרד מתכנית הלימודים המאושרת.

2) המשרד ישתתף בעלות ההסעות של תלמידים מחוננים אם הם אובחנו כמחוננים על-ידי האגף למחוננים ומצטיינים של המשרד והם לומדים בבית הספר שנקבע על-ידי האגף. השתתפות המשרד תינתן הן בעבור תלמידים מחוננים הלומדים במסגרות למחוננים פעם בשבוע והן בעבור תלמידים מחוננים הלומדים במסגרת למחוננים במשך כל ימות השבוע.

3) השתתפות המשרד בהסעת מחוננים תהיה בהתאם לכללי ההשתתפות המקובלים, דהיינו בהתאם לשיטת ההתחשבות המקובלת ברשות (לפי תלמיד ו/או לפי מסלול) ובהתאם לשיעור ההשתתפות המקובל ברשות.

4) מרחקי הנסיעה המצדיקים הסעה יהיו זהים למפורט ב-2.4-א' להלן, למעט לגבי החוות החקלאיות והמרכזים הימיים שתלמידיהם הלומדים בחווה חקלאית או במרכז ימי זכאים להסעה פעם בשבוע הלוך ושוב. נוהל האישור של משרד החינוך להסעות לחוות חקלאיות ולמרכזים ימיים יהיה במתכונת הנהוגה במערך ההסעות לבתי הספר, דהיינו האישור יינתן על ידי ועדת ההסעות המחוזית.

5) מנהלי החוות נדרשים לתכנן מערכת שיעורים באופן ששעות הלימוד שהתלמיד יהיה זכאי להן תרוכזנה ביום אחד ברציפות. הרשות המקומית תתכנן את מערך ההסעות עם מנהל החווה, במידת האפשר, בצורה יעילה וחסכונית (הסעה מרוכזת של תלמידים מאותו יישוב או מאותו מוסד).

6) במרכזים טכנולוגיים מקצועיים לא תהיה כל הפרדה בין התלמידים על פי הגילים, וכל התלמידים המוסעים, בכל רמות הכיתה, יהיו זכאים להסעה.

7) כאמור, שיעור ההשתתפות של המשרד יהיה השיעור הרגיל המקובל. לא תינתן השתתפות בהסעות תלמידים לשיעורים ולחוגים מקצועיים אחרים.

ו. תלמידים השוהים בפנימיות, בהוסטלים או בקרב משפחות אומנות/ מאמצות

1) הפנימייה, ההוסטל וכיו"ב נחשבים מקום מגוריו של התלמיד. לפיכך חובת הסעתם של תלמידים השוהים בפנימיות, בהוסטלים או אצל משפחות אומנות/מאמצות חלה על הרשות המקומית שבתחום שיפוטה התלמיד מתגורר, כאמור לעיל.

2) סעיף 3(א1) לחוק הסעה בטיחותית לתלמידים ולפעוטות בעלי מוגבלות, התשנ"ד-1994 מחייב כל רשות מקומית השולחת ילד בעל מוגבלות למעון הנמצא בתחום שיפוט של רשות מקומית אחרת להשתתף בהוצאות ההסעה והליווי של הילד למוסד החינוך וממנו, החלות על הרשות המקומית האחרת. לגבי תלמידי החינוך המיוחד השוהים במוסדות הנ"ל יהיה שיעור ההשתתפות של המשרד בהוצאות ההסעה 100% בעבור התלמידים שהוריהם הביולוגיים אינם מתגוררים ביישוב שהמוסד לחינוך מיוחד נמצא בו.

ז. **תלמידים הבוחרים ללמוד בבתי ספר על-אזוריים, ניסויים וייחודיים וממ"ד תורניים**
המשרד אינו משתתף במימון הסעות של תלמידים הבוחרים ללמוד בבתי ספר על-אזוריים, ניסויים וייחודיים ובבתי ספר ממ"ד תורניים שמונהגת בהם הפרדה בין המינים.

ח. **תלמידי החינוך המוכר שאינו רשמי**

1) ההסעות בחינוך המוכר שאינו רשמי תטופלנה ותאושרנה על ידי האגף לחינוך מוכר שאינו רשמי במשרדנו, בהתאם להנחיות המפורסמות על-ידו, ולפיכך לא תטופלנה בהן הוועדות המחוזיות. זאת למעט הסעות של תלמידי החינוך המיוחד המופנים ללימודים במוסדות לחינוך מיוחד מוכרים שאינם רשמיים (ראה ב-ג' לעיל), וכן למעט תלמידים נכים הלומדים במוסדות חינוך מוכרים שאינם רשמיים. לעניין הוראה זו "נכה" הוא מי שאושר על ידי המוסד לביטוח לאומי כי הוא נזקק להסעה בשל מגבלת ניידות.

2) במקרים שבהם מוגשת בקשה להסעת ילדי החינוך המיוחד למוסד מוכר שאינו רשמי מחוץ ליישוב המגורים ויש פתרון לימודי קרוב תינתן השתתפות המשרד רק אם מרחק ההסעה הוא עד 35 ק"מ.

2.4 המרחק המצדיק השתתפות בהוצאות ההסעה

א. **המרחק המזערי בין מקום המגורים לבית הספר הקרוב ביותר המצדיק השתתפות בהוצאות ההסעה הוא כמפורט להלן:**

- לתלמידים מגן חובה ועד כיתה ד' (ועד בכלל): מ-2 ק"מ
- לתלמידים מכיתה ה' ומעלה: מ-3 ק"מ.

למען הסר ספק, המרחקים המצדיקים הסעה הם מרחקי הליכה בדרך עבירה להולכי רגל.

ב. **תלמידי החינוך המיוחד, החל מכיתות הגן של גילאי 3 ועד גיל 21, הסובלים מהמוגבלויות המפורטות להלן, זכאים להסעה מאורגנת מיוחדת ללא קשר למרחק:**

- משותקי מוחין ובעלי נכויות פיזיות קשות
- אוטיסטים / P.D.D
- בעלי הפרעות נפשיות קשות וחולי נפש

- תלמידים בעלי פיגור בינוני רב-בעייתי
- תלמידים בעלי פיגור בינוני מורכב
- תלמידים בעלי פיגור קשה / עמוק / סיעודי
- חירשים וכבדי שמיעה
- עיוורים ולקויי ראייה.

תלמידי החינוך המיוחד הסובלים מלקויות **אחרות** זכאים להסעה בהתאם לכללי הזכאות החלים על ילדי החינוך הרגיל.

הערה: תלמיד המאושפז בבית חולים פסיכיאטרי או במחלקה פסיכיאטרית בבית חולים רגיל זכאי להסעה ללימודים כל זמן אשפוזו. תלמיד כזה אינו חייב בוועדת השמה, ועצם אשפוזו הפסיכיאטרי מזכה אותו בהסעה.

ג. **מקום הלימודים על-פי שלב החינוך ומקום המגורים במסגרת החינוך הרשמי**

(1) השתתפות המשרד מותנית בכך שהתלמיד לומד בבית הספר היסודי או בחטיבת הביניים על-פי אזור הרישום שלו או על-פי המיפוי הבין-יישובי.

(2) השתתפות המשרד מותנית בכך שהתלמיד לומד בחטיבה העליונה או בבית ספר ארבע-שנתי (ט"ו-י"ב) הקרוב ביותר למקום מגוריו והנמצא בתחום הרשות המקומית שבה הוא מתגורר או בחטיבה העליונה שהיא מסגרת המשך לחטיבת הביניים שבה למד. יודגש כי החטיבה העליונה מתחילה בכיתה י' לתלמידים שסיימו חטיבת ביניים (ז'ט') ובכיתה ט' לתלמידים שסיימו בית ספר יסודי (א'ח'). בהתאם לכללים אלה תלמיד יכול להעדיף מסגרת חינוכית רצויה לו, קרי מסגרת חינוכית הנמצאת בפיקוח ממלכתי או ממלכתי-דתי בלבד. כל מסגרת אחרת אינה מזכה בהשתתפות המשרד בהוצאות ההסעה, ואם ההורים מעוניינים במסגרת אחרת מסיבה כלשהי עליהם לשאת בהוצאות ההסעה.

(3) הסעת תלמיד בחינוך המיוחד לגן-ילדים הנמצא במרחק העולה על 25 ק"מ או לבית הספר הנמצא במרחק העולה על 35 ק"מ טעונה אישור בכתב של צוות שיבוץ בהתאם לסעיף 1.2-19 בחוזר הוראות הקבע נט/8(א), "שיבוץ תלמידים במסגרות החינוך המיוחד", ס"ק 2.5.

(4) במקרים שבהם החליט הצוות להפנות תלמיד למסגרת של חינוך מיוחד ברשות מקומית אחרת עליו לרשום בפרוטוקול את הנימוקים להחלטה, ובכלל זה הנימוקים להפניית התלמיד לרשות המקומית המסוימת.

(5) במקרים שבהם הרשות המקומית שהתלמיד מופנה אליה אינה סמוכה לאזור המגורים של התלמיד יש לצרף העתק של הפרוטוקול לבקשה לאישור הסעה מיוחדת של התלמיד המופנית לממונה על ההסעות במחוז.

2.5 הסעות תלמידים להורים פרודים או גרושים

(1) משרד החינוך ישתתף, בהתאם לכללי הזכאות המפורטים בחוזר זה, בהסעתם של תלמידים להורים פרודים או גרושים בהתקיים תנאים האלה:

(א) ההורים הפרודים או הגרושים מתגוררים בתחומה של אותה רשות חינוך מקומית.

(ב) בעניינם של ההורים ניתן פסק דין של ערכאה משפטית מוסמכת שלפיו להורים תהיה משמורת משותפת (אחריות הורית משותפת) והתלמיד יתגורר אצל כל אחד מההורים החיים בנפרד.

(ג) ימי השהות של התלמיד אצל כל אחד מההורים קבועים למשך כל שנת הלימודים.

(2) למען הסר ספק, הזכאות להשתתפות משרד החינוך בהסעות לשתי כתובות כאמור לעיל תחול רק לגבי המקרה שבו הייתה נוצרת כאות להשתתפות המשרד אילו היה זה מקום מגוריו היחיד של התלמיד.

2.6 סוג הדרך

ההסעות תאושרנה רק אם הן מתבצעות בדרכים המאפשרות מעבר בתנאי דרך סבירים.

2.7 איסוף והסעה לבית הספר ופיזור בסיום הלימודים

א. על מנהלי בתי הספר לבנות את מערכת השיעורים בצורה היעילה ביותר, באופן שיהיה אפשר להסתפק באיסוף אחד בלבד וכן בפיזור אחד או בשני פיזורים לכל היותר.

- ב. בכל מקרה תאושר הסעת איסוף אחת בלבד. אם מספר התלמידים מחייב שימוש ביותר מכלי רכב אחד, אפשר לפצל את האיסופים.
- ג. לא יאושרו יותר משני פיזורים מבית ספר אחד. ועדת ההסעות המחוזית תקפיד שלא לאשר פיזורים נוספים.
- ד. כמו-כן לא יקוימו שיעורים במקצועות חובה בשעת אפס המחייבים קווי הסעות נוספים או מיוחדים.

2.8 ארגון ההסעות וביצוען

- א. (1) חובת ארגון ההסעות וביצוען חלה על הרשות המקומית שהתלמידים מתגוררים בתחומה. בכל מקרה, משרד החינוך אינו נוטל חלק בארגון ההסעות, אלא משתתף במימון בלבד.
- (2) לא תתבצענה הסעות באורח ישיר על ידי מוסדות חינוך, אלא רק על ידי הרשויות (מקומיות או אזוריות). לפיכך גם לא תועבר שום השתתפות ישירות למוסדות החינוך, אלא רק לרשויות.
- (3) למען הסר ספק, המשרד לא ישתתף במימון הסעות המבוצעות באורח ישיר על-ידי הורים ו/או בני משפחה שאינם מורשים להסעה בשכר על פי תקנות התעבורה.
- ב. (1) השתתפות המשרד תינתן רק בעבור מסלולי נסיעה העומדים בקני המידה לזכאות המפורטים בחוזר זה. אישורים אלו ניתנים על ידי ועדת ההסעות המחוזית. אין בביצוע הסעה כלשהי על ידי הרשות המקומית כדי לחייב את משרד החינוך להכיר בה או להשתתף במימונה. רשות מקומית המבצעת הסעות שלא אושרו על ידי ועדת הסעות מחוזית או מרכזית עושה זאת על חשבונה, ואינה זכאית לכל השתתפות של משרד החינוך.
- (2) ברשויות מקומיות המתקצבות על ידי המשרד על בסיס של עלות נסיעה לתלמיד ליום תאושר השתתפות המשרד על פי מספר התלמידים הזכאים, בהתאם לכללי הזכאות המפורטים לעיל.
- ג. (1) מוסדות חינוך שייערכו לפתיחת הלימודים בשעה 8.30 יוכלו ליהנות מהסדר של קווי תחבורה ציבורית מיוחדים. זאת על פי הסדר שהושג בין הקואופרטיבים לתחבורה ובין משרדי החינוך, התחבורה והאוצר. הרשות המקומית תצטרף לבקשה את תחשיב הוצאות הנסיעה שיתבסס על המחיר המוזל של

כרטיס תלמיד הלוך ושוב או של כרטיס "חופשי חודשי", אם תעריך זה זול יותר.

2) רק במקרים שאין בהם מענה להסעה בקווי תחבורה ציבורית יהיה אפשר לבצע את ההסעות בתחבורה מאורגנת (ברכב שכור של חברות/משרדי הסעה). במקרים אלו על הרשות לפעול על פי ההוראות וההנחיות של משרדנו לפרסום מכרזים ולחתימת הסכמים.

2.9 שיעורי ההשתתפות של משרד החינוך

להלן שיעורי ההשתתפות של משרד החינוך בהוצאות של הרשויות המקומיות:

א. מועצות אזוריות: 85% של העלות המאושרת על ידי המשרד עבור תלמידים עד כיתה י' ועד בכלל ו-50% של העלות המאושרת על ידי המשרד עבור תלמידי כיתות י"א-י"ב.

ב. רשויות או יישובים שחלה בהם חובת הסעת תלמידים ברכב ממוגן נגד ירי: 90% של העלות המאושרת על ידי המשרד.

ג. רשויות מקומיות ורח"מים (רשויות חינוך מקומיות): 50% של העלות המאושרת על ידי המשרד.

ד. רשויות מקומיות שמתקיימים בהן 3 תנאים מצטברים -

- מספר תושבים עד 75,000

- אשכול סוציו-אקונומי 1-5

- מענק איזון של משרד הפנים מ-300 ש"ח לתושב לשנה - 80% של העלות המאושרת על-ידי המשרד.

ה. רשויות מקומיות נטולות מענק: 40% של העלות המאושרת על ידי המשרד.

שיעורי השתתפות אלה כפופים לחוק התקציב.

2.10 נוהל הדיווח על הסעות באמצעות מערכת הסעות אינטרנטית

א. החל מתחילת שנת הלימודים התשס"ז הופעלה מערכת ממוחשבת שמטרתה להקל על הרשויות המקומיות בדיווח על ההסעות של החינוך הרגיל בשיטת התחשבות פר-נסיעה לתלמיד. בשלבים הבאים יתאפשר במערכת הממוחשבת דיווח גם על הסעות תלמידי החינוך המיוחד ועל הסעות תלמידי החינוך הרגיל המתקצבות

הוראות קבע

החלפה – 3.3-6

16

עמ' 12 מתוך 35 עמודים חוזר מנכ"ל עד/1(ב), כ"א באלול התשע"ג, 27 באוגוסט 2013

בשיטת מסלול. המערכת מאפשרת לכל רשות לצפות באופן מאובטח ברשימת התלמידים שבאחריותה ולדווח על הסעתם. השתתפות המשרד תינתן לרשויות המקומיות בהסתמך על רשימת התלמידים הזכאים להסעה, לאחר בדיקה ואישור של ועדת ההסעות המחוזית.

ב. רשות מקומית המקבלת אישור להשתתפות המשרד בהוצאות ההסעה **חייבת** להשתתף בעלות ההסעה.

ג. הרשות המקומית תקפיד לדווח למשרד על ביצוע בפועל של ההסעות ועל כל שינוי שחל בסדרי ההסעה, במספר התלמידים המוסעים וכד'.

2.11 הנוהל לפרסום מכרז ולחתימת הסכם עם חברות הסעה

המכרזים לביצוע הסעות והחוזים עם המסיעים המבצעים את ההסעות יהיו אך ורק על פי נוסח שהוסכם בין משרד החינוך, מרכז השלטון המקומי וארגון המועצות האזוריות ומופץ בין כל הרשויות המקומיות בארץ.

2.12 ועדת הסעות מחוזית

א. בכל מחוז תפעל ועדת הסעות בהרכב מנהל גף ההסעות וההקצאות וגזבר המחוז. במידת הצורך, על פי החלטת מנהל המחוז, ישתתף בדיונים גם הוא עצמו או סגנו. מינוי אחר יקבל את אישורו של מנהל אגף ההסעות וההצטיידות.

ב. הוועדה תדון בבקשות הרשויות מדי שנה, לקראת תחילת שנת הלימודים. **אישור של זכאות תלמיד להסעה ו/או אישור של קו הסעה תקף לשנת לימודים אחת בלבד**, או לפרק זמן קצוב אחר, קצר יותר.

ג. לתלמידי החינוך המיוחד תאושרנה הסעות גם בימי חופשות החגים והקיץ, על פי המפורט בחוזר מנכ"ל מיוחד בנושא זה המתפרסם מעת לעת.

ד. ועדת ההסעות תפעל כוועדת הקצבות לכל דבר ועניין.

ה. הוועדה המחוזית תדריך את הרשות המקומית בכל הבעיות הקשורות בהסעה. הוועדה תקפיד על הגשת החומר על ידי הרשות בהתאם להנחיות.

2.13 ועדת הסעות מרכזית

- א. רשות מקומית המעוניינת לקבל את השתתפות המשרד בהסעות שאינן עונות על קני המידה שפורטו לעיל רשאית לפנות אל ועדת ההסעות המרכזית. הפנייה תיעשה באמצעות הוועדה המחוזית ועל גבי טופסי בקשה שאפשר להשיג בלשכה המחוזית של משרדנו.
- ב. חריגות מקני המידה לזכאות או משיעורי ההשתתפות תובאנה לפני מנהל האגף להסעות ולהצטיידות, והוא יטפל בהן במסגרת ועדת הסעות מרכזית, בהרכב זה: מנהל מינהל הפיתוח, מנהל האגף להסעות ולהצטיידות ו/או סגנו, נציג חשב המשרד, נציג המינהל לכלכלה ולתקציבים במשרד ונציג משרד האוצר. מנהל מחלקת ההסעות ירכז את עבודת הוועדה. במידת הצורך יוזמן לדיון גם נציג הרשות המקומית ו/או נציג הוועדה המחוזית.
- ג. במקרים מיוחדים יוזמן לדיון גם נציג מרכז השלטון המקומי ו/או נציג ארגון המועצות האזוריות. נציגים אלה יוזמנו לדיון גם על פי בקשתם או על פי בקשת הרשות המקומית.
- ד. למען הסר ספק יודגש כי הגוף המאשר הסעות הוא ועדת הסעות מחוזית ו/או ועדת הסעות מרכזית. שום גורם אחר, כולל מפקח כזה או אחר, אינו מוסמך לאשר הסעות.

3. הסעות מורים

3.1 כללי

הנחיות אלו חלות על עובדי הוראה שהם עובדי משרד החינוך המשובצים במוסדות חינוך רשמיים בלבד – גני ילדים מעורבים (גילאי 3-4 וחובה), גני ילדים חובה, בתי ספר יסודיים וחטיבות ביניים.

3.2 קצובת נסיעה

עובדי הוראה כאלה, הנזקקים להסעה בתחבורה ציבורית ממקום מגוריהם למוסד ובחזרה, יהיו זכאים לקצובת נסיעה או להחזר הוצאות נסיעה. בקשות לקבל קצובת נסיעה תוגשנה לגזברויות בלשכות המחוזיות של המשרד.

3.3 הסעה מאורגנת

- א. כעיקרון לא חלה על משרד החינוך חובה על פי חוק, ואף לא על פי הסכמים פרופסיונליים, לארגן ולממן הסעות של עובדי הוראה בתחבורה מאורגנת מיוחדת. במקרים שבהם עובדי הוראה נזקקים להסעה מאורגנת (כאמור ב-3.4 ד' להלן), ובהעדר אפשרויות להשתמש בקווי תחבורה ציבורית, המשרד **רשאי** להחליט על הסעה מאורגנת.
- ב. מנהלי המחוזות יביאו בחשבון את מרכיב ההסעה כמרכיב בעדיפות גבוהה בשיבוץ עובדי הוראה. שיבוץ זה ייעשה על פי המלצת מנהל מחוז, או מי שהוסמך על ידו, ובאישור אגף כוח אדם בהוראה.

3.4 כללים לארגון הסעה

- א. ההחלטה על "הסעה מאורגנת" מחייבת אישור מוקדם של ועדת ההסעות המחוזית.
- ב. הרשות המקומית שעובדי ההוראה מוסעים אליה תהיה אחראית לארגון ההסעות, ותקבע, במידת הצורך, מקום איסוף מרכזי לעובדי ההוראה המוסעים. על הרשות המקומית מוטלת החובה לבצע את ההסעות המאורגנות תוך חיסכון מרבי, גם אם הדבר מחייב שילוב הסעות מורים מרשויות שונות בהסעה אחת.
- ג. אין לארגן הסעת מורים מיוחדת או לשלם קצובת נסיעה למורים במקרים שבהם אפשר לשלב הסעת מורים עם הסעות תלמידים הקיימות באזור, ובמידת האפשר יש לבצע הסעות ברכב הרשות המקומית כשעלות ההסעה הזו זולה יותר. מנהלי בתי הספר מתבקשים לגלות עירנות ולא לאשר בקשה לקצובת נסיעה למורים המצטרפים להסעות תלמידים.
- ד. אין לארגן הסעת מורים מיוחדת במקרים שבהם אפשר להשתמש בתחבורה ציבורית רגילה.
- ה. אם אפשר, יש להסיע עובדי הוראה למקום עבודתם מן הכביש הראשי. במקרה זה תכוינה במלואן הוצאות הנסיעה בתחבורה הציבורית עד לכביש הראשי, וכן ממנו, בסוף יום העבודה.
- ו. הסעה מאורגנת לשני הכיוונים תאורגן פעם ביום, לפי לוח זמנים המתואם עם מנהלי בתי הספר. מנהלי בתי הספר חייבים לבנות את מערכת השיעורים בצורה היעילה ביותר, באופן שאפשר יהיה להסתפק באיסוף אחד בלבד וכן בפיזור אחד בלבד.

- ז. לא תאורגן הסעה מיוחדת למורים במקום שבו התלמידים עושים את הדרך ברגל.
- ח. ועדת ההסעות המחוזית תאשר הסעות מאורגנות אך ורק בכפיפות למסגרת תקציבית שנתית שתאושר.
- ט. מנהלי המחוזות, יחד עם ועדת ההסעות המחוזית, ישקלו, בין היתר, בעת ההחלטה על שיבוץ עובדי הוראה גם את עניין הגעתו של עובד ההוראה לבית הספר ואת עלותה.
- י. עובד הוראה המקבל שיבוץ יהיה חייב לבדוק בעת השיבוץ את אפשרות הגעתו לבית הספר, ולא יוכל לבוא בטענות לאחר השיבוץ על חוסר אפשרות להגיע.
- יא. אין לאשר החזר הוצאות או הסעה מאורגנת לעובדי הוראה לאספות הורים או מורים, לביקורי בית וכיו"ב, אם הם מקבלים קצובת נסיעה. פיצוי על כך משולם לעובדי הוראה אלה במסגרת הסכמי השכר (סעיף 17 להסכם השכר לשנים 1978-80).
- יב. עובדי הוראה המשתמשים ברכבם הפרטי לצורך הגעתם לבית הספר יוכלו לקבל החזר הוצאות נסיעה על פי תעריפי התחבורה הציבורית הנהוגים באזור, או, לחלופין, המשרד ישקול החזר הוצאות נסיעה ברכב פרטי לפי תעריפי החשב הכללי (החזר הוצאות "משתנות" בלבד). הוצאות אלו תדווחנה במסגרת "קצובת נסיעה".
- יג. מורים עובדי משרד החינוך שאינם מקבלים קצובת נסיעה עקב העובדה שהם נהנים מהסעה מאורגנת יכולים להגיש על גבי טופס אש"ל את חשבון נסיעותיהם בתפקיד (לדוגמה: לאספות הורים או מורים, לביקורי בית וכיו"ב). מורים אלה יגישו את הדיווח לפי תעריפי התחבורה הציבורית (אך אין הם חייבים לנסוע דווקא בתחבורה ציבורית), ויקבלו את החזר עד לתקרה שנקבעה. התקרה תעודכן מעת לעת על ידי חשב המשרד.
- יד. לעובד הוראה המאחר להסעה המאורגנת לא תוחזרנה הוצאות הנסיעה בתחבורה אחרת.
- טו. בקשות של עובדי הוראה לארגון הסעה תוגשנה על ידי העובד על-גבי טופס "בקשה להסעה מאורגנת" אל מנהל המחלקה לחינוך ברשות המקומית לא יאוחר מיום 15 ביוני בכל שנה. מנהל המחלקה לחינוך יגיש את הבקשה לאישור הוועדה המחוזית כמקובל לגבי הסעת תלמידים. אפשר להשיג טופסי "בקשה להסעה מיוחדת" בלשכות המחוזיות של משרדנו.

טז. במקרים של הסעות מאורגנות המבוצעות ברכב של רשויות מקומיות או אזוריות (צהוב) תחושב העלות בהתאם לנהלים שנקבעו בהסעות תלמידים באותה עת.

4. נספחים

נספח א טופס החלטת ועדת השמה ממוחשב

מחוז _____

טופס סיכום החלטה של ועדת השמה שהוא חלק בתי נפרד מפרוטוקול הוועדה
ברשות המקומית: _____

תאריך: _____

לכבוד

ועדת ההסעות המחוזית

שלום רב,

הנדון: הודעה על שיבוץ של תלמיד חינוך מיוחד במוסד חינוכי

בוועדת השמה מתאריך _____ בעניינו של התלמיד/ה _____
מס' ת"ז _____ נקבעו:

• זכאות לחינוך מיוחד.

• סוג המסגרת: _____

• אפיוני חריגויות: עיקרית: _____

משנית: _____

משנית נוספת: _____

התלמיד/ה שובץ/ה על-ידי מחלקת החינוך וילמד/תלמד ב _____

החל מתאריך _____

נבקשכם לפעול על פי כללי הזכאות שפורסמו בחוזר המנכ"ל לעניין הסעות תלמידים
ועובדי הוראה (ראה חוזר הוראות הקבע עד/1(ב), סעיף 3.3-6, "הסעות תלמידים
ועובדי הוראה").

בברכה,

מנהל מחלקת החינוך

פרטי התלמיד: _____ הכתובת: _____

מס' הטלפון: _____

פרטי בית הספר: _____ המען למכתבים: _____

מס' הטלפון: _____

נספח ב נוהל ההשתתפות של משרד החינוך בהעסקת מלווים בהסעות במסגרת "חוק הסעה בטיחותית לילדים ולפעוטות בעלי מוגבלות"

א. רקע כללי

חוק ההסעה הבטיחותית לילדים ולפעוטות בעלי מוגבלות, התשנ"ד-1994, נכנס לתוקפו בראשית שנת הלימודים התשנ"ו, ב-ו' באלול התשנ"ה, 1.9.95. להלן נוסח התיקון לחוק שאושר ופורסם ביום 7.1.97, וכן התקנות שהותקנו על ידי שר החינוך ופורסמו ביום 19.8.98, המתקנות את התקנות משנת 1995 בנושא:

סעיף ב: "שר החינוך התרבות והספורט יקבע כללים ומבחנים לעניין סעיף זה, לרבות לעניין הסעה של ילדים נכים שתלווה בידי אדם מבוגר בנוסף לנהג."

תקנות הסעת בטיחות לילדים ולפעוטות עם מוגבלות (כללים ומבחנים לזכאות להסעה ולליווי) (תיקון), התשנ"ח-1988

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 2(ב) ו-7 לחוק הסעה בטיחותית לילדים ולפעוטות עם מוגבלות, התשנ"ד-1994 (להלן – החוק), ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת לפי סעיף 8 לחוק, אני מתקין תקנות אלה:

תיקון תקנה 2

1. בתקנה 2 לתקנות הסעה בטיחותית לילדים נכים (כללים ומבחנים לזכאות להסעה ולליווי), התשנ"ה-1995, במקום תקנת משנה (ב) יבוא:

"(ב) האחריות לביצוע הליווי לילד נכה הזכאי לקבלו חלה על הרשות המקומית שבתחום שיפוטה הוא גר.

(ג) ילד נכה זכאי לליווי אם הוא אחד מאלה –

(1) ילד חריג כאמור בתקנה 1(א)(1), שאופיין בוועדת ההשמה כחולה-נפש, כאוטיסט, כמי שסובל מהפרעות התנהגות קשות, כבעל פיגור עמוק (סיעודי), כבעל פיגור קשה או כבעל פיגור בינוני;

(2) משותק מוחין או בעל נכות פיזית קשה;

- (3) נמצא זכאי לליווי על-ידי ועדת חריגים שמינה לעניין זה שר החינוך התרבות והספורט.
- (ד) התגלעו חילוקי דעות בין ההורים ובין הרשות המקומית לעניין זכאותו של ילד נכה לליווי, תכריע בהם ועדת החריגים.
- (ה) רשות מקומית תתקשר, אם הדבר מעשי, עם רשויות מקומיות סמוכות, כדי שההסעה והליווי יהיו חסכוניים, ובלבד שהסעה כאמור לא תגרום להארכתו של משך ההסעה באורח בלתי סביר.
2. תחילתן של תקנות אלה ביום י' באלול התשנ"ח (1 בספטמבר 1998)."

ב. פרטי ההסדר

בהסדר מיוחד שהושג בין משרד החינוך לבין מרכז השלטון המקומי נקבעו מקורות המימון לביצוע החוק על ידי הרשויות המקומיות:

1. תחולה: תחולת ההסדר משנת הלימודים התשנ"ט, 1.9.98.
2. חובת הליווי חלה בימי הלימוד הרשמיים וכן בימי הפעילות בפגרת הקיץ ובחופשות החגים למסגרות החינוך הזכאיות לכך.
3. למען הסר ספק יודגש כי ילד נכה זכאי לליווי רק אם הוא זכאי להסעה. במקרה שילד נכה זכאי להסעה רק בהתאם לקריטריון המרחק, כגון ילד הסובל מהפרעות התנהגות, הוא יהיה זכאי לליווי, בתנאי שיקבל קודם לכן זכאות להסעה.

4. נוהלי דיווח ותשלומים

א. הגשת בקשה

הרשות המקומית תגיש בקשה לקבלת השתתפות בהעסקת מלווים לוועדת ההסעות המחוזית של משרד החינוך על גבי טפסים מיוחדים שהוכנו למטרה זו. טופסי בקשה יסופקו על-ידי הלשכות המחוזיות של משרדנו.

הסיוע יינתן אך ורק לרשויות שתמלאנה אחר דרישות החוק ותעסקנה מלווים בפועל.

ב. אישור בקשה

ועדת ההסעות המחוזית תדון בבקשת הרשות לקבל אישור השתתפות בהעסקת מלווים ותאשר את מספר התלמידים הזכאים.

מודגש כי השתתפות המשרד בהעסקת מלווים תאושר רק בהסתמך על טופס ועדת השמה ובהתייחס ללקות **העיקרית** בלבד; זאת למעט תלמידי החינוך המיוחד הפטורים על פי סעיף 7 לחוק החינוך המיוחד מוועדת השמה והסובלים מלקויות קשות.

ג. **תשלום**

השתתפות משרד החינוך בהעסקת מלווים תועבר בהתאם לאישור מדי חודש בחודשו באמצעות מערכת תשלומים מאוחדת.

ד. **דוח ביצוע**

הרשות המקומית תידרש להגיש דוח ביצוע על התלמידים המלווים בפועל, על-גבי טפסים מיוחדים שיוכנו למטרה זו לתקופה ספטמבר-ינואר עד סוף חודש פברואר ולתקופת פברואר-אוגוסט בחודש ספטמבר. דוחות הביצוע יועברו אל לשכת המחוז של משרדנו.

השתתפות המשרד תועבר על פי **הצהרת הרשות המקומית על הביצוע בפועל**.

5. **תפקידי המלווה וכישוריו הנדרשים**

כדי להבטיח פעילות נאותה לשם השגת המטרות המוגדרות בחוק נקבעו על-ידנו תפקידי המלווה וכישוריו:

א. המלווה יהיה נוכח בכל מהלך ההסעה.

ב. המלווה יחזיק בידיו את רשימת התלמידים מהרשות המקומית המיועדים להיות מוסעים באותה הסעה. רשימה זו תכלול את שמות הילדים, את כתובותיהם, את מספרי הטלפון של הבית ושל מקום העבודה של ההורים, את שם המוסד החינוכי שהתלמיד לומד בו, את נקודות האיסוף ואת נקודות הפיזור.

ג. המלווה יסייע לתלמידים לעלות לרכב ולרדת ממנו, ויקפיד שיעשו זאת רק בנקודות שנקבעו מראש. אין להעלות ולהוריד תלמידים במקומות מזדמנים ולא מתוכננים.

ד. על המלווה לשבת בעת הנסיעה עם התלמידים ליד פתח היציאה והכניסה של הרכב.

למען הסר ספק, חל איסור מוחלט על המלווה לשבת במושב שליד הנהג ועליו לשבת רק מאחור, ליד התלמידים; לפיכך חל איסור מוחלט על נהג הרכב לשמש מלווה באותה עת.

- ה. המלווה יקפיד שהתלמידים ייכנסו לרכב בצורה מסודרת, ויוודא שכל התלמידים הממתינים להסעה יעלו על הרכב.
- ו. במהלך הנסיעה יקפיד המלווה כי התלמידים ישבו במקומותיהם, חגורים בחגורות הבטיחות, ולא יוציאו את הראש ואת הידיים מהחלונות.
- ז. המלווה יקפיד שהתלמידים ירדו מהרכב בפתח הגן/בית הספר או בנקודת ההורדה שסוכמה מראש. בשום מקרה אין להוריד תלמידים במקום שהם צריכים לחצות כביש כדי להגיע ליעדם.
- ח. בסיום ההסעה יבדוק המלווה אם לא נשאר תלמיד בתוך הרכב. כמו כן יש לוודא שלא נשאר תלמיד במוסד החינוכי לפני סגירתו.
- ט. המלווה ידווח לרשות המקומית על תופעות ועל אירועים חריגים המתרחשים במהלך הנסיעה.

הכישורים הנדרשים למלווים

- עליהם לדעת את השפה העברית, ובכלל זה קריאה וכתביבה, ובהסעות של תלמידים דוברי ערבית – את השפה הערבית.
 - עליהם להיות ללא עבר פלילי, ובכלל זה העדר הרשעה בעברת מין (בהתאם להוראות החוק למניעת העסקה של עברייני מין במוסד המכוון למתן שירות לקטינים, התשס"א-2007 ועל פי התקנות מהתשס"ג-2003).
 - עליהם להיות בני 18 ומעלה.
 - עליהם להיות בעלי יחס חם לילדים ויכולת ליצור קשר אתם.
- הרשויות המקומיות והבעלויות מתבקשות לפעול על פי החוק ובהתאם להנחיות המשרד.

נספח ג הנחיות ביטחון ובטיחות בהסעות ובמפריצי חנייה

הערה: הנחיות אלה נלקחו בחלקן הגדול מתוך סעיף 5.3-66 בחוזר הוראות הקבע עג/2(א).

1. כללי

1.1 הרשות המקומית אחראית על ארגון ההסעות של התלמידים אל מוסדות החינוך ומהם.

1.2 כאשר תלמידים מגיעים בהסעות מאורגנות, המורידות את התלמידים בו-זמנית מכמה אוטובוסים בצמוד למוסד החינוכי, נוצר מצב של הצטברות מאות תלמידים בו-זמנית באותה נקודת הורדה/העלאה העלולה לשמש יעד לפיגוע.

ההנחיות בסעיף זה נועדו לפרט את הפעולות שיש לבצע לצורך אבטחת ביטחונם של תלמידי מערכת החינוך בבתי הספר שיש בהם הסעות, יחד עם הרשות המקומית ועם המשטרה שיקרן:

- מיפוי בתי הספר ומספר התלמידים המרבי המצטבר באותה נקודת זמן הן בתחילת יום הלימודים והן בסיומו (בעת פיזור התלמידים)

- קיום סיור בנקודת ריכוז התלמידים על ידי קב"ט מוסדות החינוך הרשותי, בלוויית קצין אבטחה תחנת/מרחבי/מחוזי של משטרת ישראל, וקביעת תכנית האבטחה.

1.3 **האבטחה במפריצי החנייה (בנקודות ריכוז התלמידים) תתבסס על -**

- מערך האבטחה של משטרת ישראל באותה רשות, בהתאם להיערכות המחוז/המרחב/התחנה המשטרתיים;

- סריקות בוקר יסודיות על ידי מאבטחי המוסד החינוכי שבצמוד לבית ספרם יש תחנות הסעה.

1.4 האחריות הכוללת לאבטחת מפריצי החנייה ונקודת ריכוז התלמידים בהסעות היא על משטרת ישראל.

2. הנחיות ביטחון בהסעות

2.1 כללי

2.1.1 ההנחיות בנושא אבטחת הסעות תלמידים הן פועל יוצא של מצב

הביטחון באזורים השונים. ההנחיות מתואמות עם גורמי הביטחון האחראים: צה"ל ומשטרת ישראל.

2.1.2 נוסף למובא בהמשך גורמי הביטחון והבטיחות האחראים מוסמכים לקבוע ולשנות את סדרי האבטחה של הסעות התלמידים בהתאם לצורכי הביטחון והבטיחות שייקבעו מעת לעת.

2.1.3 נהג המסיע תלמידים יהיה בעל אזרחות ישראלית.

2.1.4 אפשר לסווג את ההסעות כדלקמן:

- א. הסעות בתחום היישוב העירוני
- ב. הסעות בתחומי המועצות האזוריות/המועצות המקומיות (בעיקר הסעות לבתי ספר אזוריים) ורשויות "קו התפר"
- ג. הסעות בקו העימות וביהודה ובשומרון.

2.2 הנחיות ומרכיבי אבטחה וביטחון

2.2.1 חימוש ומיגון

- א. בהסעות המבוצעות על ידי רשויות מקומיות אל מחוץ לתחום היישוב מומלץ שהנהג יהיה חמוש באקדח.
- ב. בהסעות המבוצעות על ידי המועצות האזוריות (בעיקר הסעות לבתי ספר אזוריים ועל ידי רשויות "קו התפר") מומלץ שהנהג יהיה חמוש באקדח.
- ג. בהסעות ברחבי יהודה ושומרון, שבהן האחריות על הביטחון השוטף, ובכלל זה אבטחת הסעות התלמידים, היא על צה"ל, על הנהג להיות חמוש באקדח.

2.2.2 אבטחה וביטחון

- א. הסעות תלמידים באזורי יהודה ושומרון תתבצענה בכלי רכב ממוגני ירי ו/או על פי הנחיות צה"ל.
- ב. דלתות הרכב וחלונותיו יהיו סגורים בכל השלבים של הסעת התלמידים בשטחי יהודה ושומרון.
- ג. **אבטחת האוטובוס בחנייה**

(1) בעת חניית האוטובוס יש לוודא שהדלתות והחלונות נעולים.

- 2) אין להחנות אוטובוסים בחניונים לא מסודרים.
- 3) אין לבצע הסעות של תושבי השטחים/הרשות הפלסטינית ברכבים להסעות תלמידים בכל עת.
- 4) לפני כל העלאת תלמידים לאוטובוס יש לבצע בדיקה על פי הטופס בנספח שלהלן.

2.2.3 קשר

- א. כל רכב המסיע תלמידים יצויד במכשיר קשר למוקד כלשהו.
- ב. בהסעות המבוצעות על ידי המועצות האזוריות בתחומי הקו הירוק ורשויות "קו התפר" יהיו כל כלי הרכב מצוידים במכשיר קשר למוקד ביטחוני – הממשל הצבאי או המשטרה או הרשות המקומית – או למוקד ביטחוני אחר.

3. הנחיות בטיחות בהסעות

3.1 הסכנות בהסעות מאורגנות

- תאונה במהלך העלייה לרכב ההסעה והירידה ממנו
- אלימות והתפרעות של תלמידים במהלך הסעה מאורגנת
- חוסר תשומת לב של הנהג והשארת ילד ברכב ההסעה בתום הנסיעה
- תאונה של ילד היורד מההסעה ונדרש לחצות כביש בדרך לביתו.

3.2 בעלי תפקידים המשפיעים על הבטחת הבטיחות בהסעות מאורגנות אל מוסד החינוך וממנו

3.2.1 מנהל המוסד

- א. פעולות לתכנון: המנהל ישקול מינוי רכז הסעות ומינוי נאמני הסעות וייזום פעולות חינוך והסברה במהלך השנה.
- ב. שיתוף ההורים: מנהל המוסד ישתף את ההורים, וידריך וינחה אותם בכל הנוגע לאחריותם הישירה להתנהגות הילדים בתחנת האיסוף וההורדה, בזמן הנסיעה, בחציית כביש וכדומה.
- ג. בדיקה של אירועים חריגים והפקת לקחים: מנהל המוסד יקבע נהלים פנימיים להתנהגות במקרה שילד אינו מגיע למוסד החינוך.

ד. **הסעות תלמידים בחינוך המיוחד:** בהסעות לתלמידי החינוך המיוחד ידאג המנהל לוודא שהמלווים מתודרכים בכל הנוגע לבטיחות ההסעה על ידי הרשות המקומית.

3.2.2 המחנך

- א. מחנך הכיתה יתדרך את תלמידיו בהנחיות ובהוראות להתנהגות בטוחה בהסעות.
- ב. המחנך יעודד את תלמידיו לדווח על אירועים חריגים בהסעות. עליו לבדוק אירועים אלו, לנתח אותם עם התלמידים ולהעביר את הלקחים מהם להנהלת בית הספר.
- ג. המחנך יברר אם תלמיד הנעדר מן השיעור היה בהסעה באותו יום.

3.2.3 המורה התורן

המורה התורן, המגיע לבית הספר ב-7.30 בבוקר ועוזב אותו בסוף היום, ייתן את דעתו בין השאר גם לכל הקשור בהסעות: עלייה בטוחה להסעה, איסור מעבר מאחורי רכב ההסעה ומלפניו, סיוע לילדים קטנים סביב ההמולה וההתגודדות במסופים ושמירה על סדר ועל התנהגות נאותה במסופי ההסעה.

3.2.4 רכז התחבורה ברשות המקומית

- א. רכז התחבורה ברשות המקומית ידאג למפות את כל תחנות האיסוף וההורדה של הילדים ברשות המקומית ויוודא שתחנות אלו מאפשרות גישה בטוחה לרכב ההסעה, ללא הפרעה לתנועה הזורמת.
- ב. רכז התחבורה ידאג שהורדת הילדים תתבצע בצד שבו נמצא מוסד החינוך ובצד שבו נמצא ביתו של התלמיד.
- ג. רכז התחבורה ידאג לתדרך את חברות ההסעה ואת הנהגים שלהן בנושאים הנוגעים לבטיחות בהסעות.
- ד. רכז התחבורה יתחקר כל אירוע חריג במהלך ההסעות על פי הנחיות הרשות ויהיה בקשר רצוף עם ההנהלות של מוסדות החינוך ועם רכזי ההסעות כדי לעדכן אותם בממצאי בדיקות האירועים החריגים ובטיפול המחייב הנדרש.
- ה. הרכז יודא שכלי הרכב של חברות ההסעה עומדים בדרישות משרד התחבורה ובתקנות המחייבות להסעות ילדים.

3.3 הסעת תלמידים בהסעות מאורגנות

3.3.1 חברת ההסעה וכלי הרכב שברשותה

- א. חברת ההסעה מחויבת לשאת רישיון הפעלה בתוקף מהמפקח על התעבורה במשרד התחבורה. כמו כן, הסעת התלמידים תבוצע ברכב שהותאם להסעת נוסעים והורשה לכך על ידי רשות הרישוי, כגון אוטובוסים או אוטובוסים זעירים ציבוריים, מוניות וטיוליות שמותקנות בהם חגורות בטיחות.
- ב. לחברה יהיה מינוי בתוקף של קצין בטיחות בתעבורה אשר קיבל מינוי מהאגף לקציני בטיחות במשרד התחבורה.
- ג. נהג המסיע 9 תלמידים או יותר, בכל גיל, יהיה בעל רישיון להסעת תלמידים. על הרישיון שברשותו תהיה חותמת "רשאי להסיע תלמידים". אם הרישיון ניתן לנהג לאחר 1996 אין צורך בחותמת.
- ד. חברת ההסעה תקפיד על הוראות הדין בעניין שעות נהיגה ומנוחה.
- ה. רכב ההסעה יהיה אך ורק מחברה המעסיקה קצין בטיחות בתעבורה.
- ו. רכב ההסעה יהיה תקין, בן 10 שנים לכל היותר, שעבר את כל הבדיקות הנדרשות והוא בפיקוח של קצין בטיחות בתעבורה.
- ז. כלי הרכב יכללו את כל האבזרים והציוד הנדרשים על ידי משרד התחבורה מכלי רכב המשמשים להסעת נוסעים ותלמידים, לרבות ערכת מילוט, מזגן וערכת עזרה ראשונה וערכת כיבוי אש.
- ח. כלי הרכב המסיעים תלמידים יצוינו באופן בולט, באמצעות שלט "הסעת תלמידים" ושלט נוסף המפרט בצורה ברורה את יעדי הנסיעה.
- ט. חל איסור מוחלט על הדבקת מדבקות ו/או על התקנת וילונות אטומים מכל סוג שהוא על כל חלונות הרכב, אשר מונעים אפשרות צפייה מבחוץ לתוך הרכב במקרה של חשד שנשכח ילד ברכב ההסעה.
- י. הנסיעה תתבצע רק כאשר התלמידים ישובים במושבי הרכב וחגורים בחגורות בטיחות ובהתאם לרישיון. לא יוסעו תלמידים בעמידה, גם אם רישיון הרכב מתיר זאת. למען הסר

ספק, חל איסור על הסעה בעמידה של מבוגרים שאינם תלמידים ברכב ההסעות.

יא. כלי הרכב המיועדים להסעת נכים ומוגבלים יהיו בהתאם למפרט הטכני להסעת נכים של אגף הרכב במחלקת התקינה במשרד התחבורה.

3.3.2 ארגון סדרי ההסעה במסוף ההסעות הבית ספרי

א. הרשות המקומית, תוך שיתוף פעולה עם מנהל בית הספר, תקבע את תחנות האיסוף וההורדה. מומלץ כי תחנות אלה תיקבענה במקומות שבהם הילדים לא יוכרחו לחצות כבישים לפני עלייתם על הרכב המסיע ואחרי רדתם ממנו.

ב. אם יש תלמידים המסיימים מוקדם יותר את הלימודים ואמורים להמתין להסעה, על מנהל בית הספר לקבוע סידורים מתאימים שיבטיחו כי התלמידים נמצאים תחת השגחה. התקנתן ותחזוקתן של תחנות הסעה לתלמידים היא באחריות הרשות המקומית/הבעלות.

ג. מסוף ההסעות הבית-ספרי

1) המסוף יאושר על ידי הרשות המוסמכת, וכל קווי ההסעה ישולטו.

2) תוקמנה גדרות-מגן להפרדת התלמידים מאזור התנועה, והתלמידים לא יורשו להימצא באזור זה.

3) יש לשאוף כי מסלול התנועה בתחנה יאפשר יציאה ללא שימוש בהילוך אחורי. במקרים שחייבים להשתמש בהילוך אחורי יפעל הנהג על פי ההנחיות הבטיחותיות המחייבות בתקנות התעבורה.

4) האחריות לסדר ולמשמעת במסוף היא של הנהלת המוסד החינוכי. מנהל המוסד ימנה מורים תורנים במידה מספקת שיפקחו על הסדר בעת העלאת התלמידים ויודאו שהתלמידים לא ייכנסו לאזור התנועה או יחצו אותו.

ד. מומלץ לבית הספר לקבוע נאמני הסעות מתוך תלמידי הכיתות הבוגרות ולהכשיר אותם לפעול כמסייעים על שמירת הסדר והבטיחות בתחנות ההסעה.

ה. האחריות לתקינות הפיזית של תחנות ההסעה, להסרת מפגעים, לסדרי ההיסעים ולמילוי ההנחיות על ידי הנהגים היא של הבעלות/הרשות המקומית.

- ו. העלאת תלמידים והורדתם במסוף תתבצע באמצעות הדלת הקדמית בלבד.
- ז. העלאת תלמידים והורדתם במסוף תתבצע בתחנה המיועדת, בצמוד לפתח ההעלאה וההורדה בלבד.
- ח. יותקן שילוט אזהרה בולט ועליו הכיתוב "שטח תמרון אוטובוסים – הכניסה אסורה".
- ט. סדרי ההסעה יהיו ברורים ויובאו לידיעת התלמידים והוריהם. סדרים אלו יכללו התנהגות באירועים חריגים (תאונות, פגיעה חבלנית, שרפה).
- י. מנהל בית הספר ומוריו יסבירו לילדים את כללי ההתנהגות והזהירות בדרכים (עלייה על הרכב וירידה ממנו, איסור הוצאת ראש או ידיים מן הרכב, חציית כבישים תוך שימת לב וכדומה).
- יא. מנהל בית הספר ידאג להעביר לתלמידים הוראות התנהגות בתחנת ההסעה ובזמן הנסיעה, ובנוסף יעביר דף להורים כדי לסייע להם להדריך את ילדיהם בהוראות האלו:
 - 1) אין לרוץ אל רכב הסעה העומד בתחנה או מתחיל בנסיעה.
 - 2) בשעת ההמתנה להסעה יש לעמוד על המדרכה, במרחק של צעד אחד לפחות משפתה. במקום שאין מדרכה יש להמתין ליד עמוד התחנה במרחק שני צעדים משפת הכביש.
 - 3) אין לשחק בתחנת ההסעה.
 - 4) הגיע רכב ההסעה לתחנה, יש להמתין עד שהוא נעצר לחלוטין ולעלות אליו בטור ולפי התור.
 - 5) הכניסה לרכב ההסעה והיציאה ממנו תהיינה בדלת המיועדת לעליית נוסעים, כלומר בדלת הקדמית בלבד.
 - 6) הנסיעה תהיה כאשר התלמיד חגור בחגורת בטיחות.
 - 7) אין להוציא את הידיים או את הראש מהחלון.
 - 8) אין לרדת מהרכב כל עוד הוא בתנועה.
 - 9) יש לרדת מהרכב בזהירות ובמתנות וכאמור לעיל רק מהדלת הקדמית. יש לזכור כי באוטובוס גובה המדרגות עולה על הגובה המקובל.
 - 10) אסור באיסור חמור להפריע לתלמיד אחר לרדת מרכב ההסעה או לדחוף אותו החוצה.

11) אחרי הירידה יש להתרחק מיד מרכב ההסעה ולחכות על המדרכה עד שייסע. אין לחצות את הכביש לפני רכב ההסעה או מאחוריו.

12) מנהלי בתי הספר ומוריו יבהירו לילדים כי במקרים של התפרעות ברכב בעת הנסיעה או גרימת נזק לרכב בעת הנסיעה תופעלנה סנקציות נגד המתפרעים או גורמי הנזק, ובכלל זה השעיה מההסעה לתקופה מסוימת וכן תשלום פיצויים עבור הנזק שנגרם. ההשעיה תבוצע בתיאום עם הרשות המקומית, עם מנהל בית הספר ועם הורי התלמיד, וכל הגורמים האלה יקבלו דיווח על משך ההשעיה.

3.3.3 ליווי בהסעה על ידי מבוגר

א. רצוי שרכב המסיע ילדים ילווה על ידי אדם מבוגר (הורה, מורה וכדומה), ובמיוחד בהסעות אזוריות שבהן מסלול הנסיעה ארוך.

ב. ליווי על ידי מבוגר הוא חובה בהסעת תלמידי החינוך המיוחד הזכאים לליווי בהתאם לחוק (ראה בנספח ב לעיל). למען הסר ספק, מודגש כי על המלווה לשבת עם התלמידים המלווים במושב האחורי של הרכב. בשום מקרה לא ישב המלווה במושב שליד הנהג.

ג. הסעה מאורגנת של תלמידי פנימיות למוסד חינוכי או לבתייהם תלווה על ידי מבוגר או על ידי תלמיד כיתה י"ג שעבר הכשרה מתאימה.

ד. המלווה יעבור הכשרה ותרגול בבית הספר. המלווה גם יקבל רשימה של מספרי הטלפון של המוסד ושל הורי התלמידים.

ה. אם ילד היורד מרכב ההסעה צריך לחצות כביש, יעשה זאת המלווה יחד אתו. בסוף הנסיעה יוודא המלווה שלא נשאר ילד ברכב.

3.3.4 הסעת תלמידי החינוך המיוחד

א. התלמידים הבאים זכאים להסעה מיוחדת ללא הגבלת מרחק:

- תלמידים אוטיסטים
- תלמידים חולי נפש
- תלמידים בעלי נכויות פיזיות קשות

- תלמידים בעלי פיגור קשה
- תלמידים בעלי פיגור בינוני
- תלמידים עיוורים
- תלמידים חירשים.

ב. בהסעת תלמידי החינוך המיוחד – ללא קשר לסוג הלקות, ובכלל זה לקויות קלות – חובה על ההורים לדאוג כי בהסעת האיסוף בבוקר ימתין עם התלמיד ליד ביתו אדם מבוגר עד הגעת רכב ההסעות. כמו כן עליהם לדאוג כי בהסעת הפיזור בצהריים מבית הספר לבית התלמיד ימתין בתחנת ההורדה ליד בית התלמיד אדם מבוגר שיקלוט את התלמיד ויוביל אותו לביתו.

ג. אין לאפשר את המתנת התלמיד לבדו עד להגעת רכב ההסעה בבוקר, ואין לאפשר הורדה ליד הבית והשארית התלמיד לבדו בדרכו לביתו בצהריים. זאת למעט מקרה שבו יעבירו ההורים למנהל אגף החינוך ברשות המקומית **הצהרה בכתב** כי התלמיד מסוגל ורשאי להישאר לבד וכי הם אחראים בלעדית לילדם בכל אירוע שעלול לקרות (תאונה, היעלמות, חטיפה, אסון וכיו"ב).

כמו כן על ההורים לדאוג לקבלת אישור מהמפקח על החינוך המיוחד המכיר את התלמיד והמאשר כי במקרה שלו אפשר למלא את רצון ההורים.

ד. בהתאם לתקנות החוק להסעה בטיחותית לילדים ולפעוטות עם מוגבלות, התשנ"ד-1994, הסעות של תלמידים מהחינוך המיוחד תלווינה על ידי מבוגר שיוצב לתפקידו על פי קביעת מנהל המוסד החינוכי או הרשות המקומית או הבעלות של המוסד. המלווה יעבור תהליך הכשרה הכולל הדרכה למצבי חירום, ויכיר את דרכי התקשורת להורי הילדים, למוקד העירוני וכן למשרדו של רכז התחבורה וההסעות של הרשות.

ה. כלי הרכב המסיעים ילדי חינוך מיוחד שמגבלותיהם מפורטות ברשימה לעיל יהיו מצוידים במושב בטיחות המיועד לילדים עד גיל 3 ובמושב מגביה (בוסטר) המיועד לילדים מגיל 3 ועד גיל 8, כמתחייב מתקנת התעבורה בנושא זה, ובחגורות בטיחות תקניות לכל הנוסעים.

3.3.5 הנחיות בטיחות לנהג

א. הנהג אינו רשאי לשנות את מסלול הנסיעה על דעת עצמו.

ב. הנהג אינו רשאי, **בשום מקרה**, לעזוב את רכב ההסעה כל עוד נמצאים בו תלמידים. למען הסר ספק, הנחיה זו מחייבת גם אם הנהג מדומם את המנוע לפני עזיבת הרכב.

ג. העברת תלמידים מרכב לרכב מותרת אך ורק בתחום מוסד חינוכי או בתחום מתקן ציבורי שבאחריותה של הרשות המקומית.

ד. פקחים מטעם הרשות/הבעלות ינחו את הנהגים ויבדקו את עמידתם בדרישות האלו:

1) כשמגיעים לתחנת האיסוף על הנהג לפתוח את הדלת הקדמית בלבד ולדאוג שהתלמידים ייכנסו לרכב בצורה מסודרת.

2) אין להסיע תלמידים בעמידה.

3) במהלך הנסיעה על הנהג להיות עירני גם למתרחש בתוך הרכב (הוצאת ידיים וראש מחוץ לרכב, התנהגות פרועה של תלמידים והתנהגויות מסוכנות אחרות).

4) כשמגיעים לתחנת היעד יאפשר הנהג ירידה מהרכב אך ורק דרך הדלת הקדמית.

5) יש לשאוף כי ההורדה של הילד תתבצע בצד שבו נמצא מוסד החינוך או ביתו של התלמיד, כדי שלא ייאלצו לחצות כבישים.

6) התלמידים ייאספו בתחנות הסעה קבועות ומוסדרות מראש. אין להעלות או להוריד תלמידים במקומות מזדמנים.

7) הנהג יבדוק את הרכב בתום ההסעה כדי לוודא שלא נשאר בו ילד או חפץ.

8) חל איסור מוחלט על אחסנת דלקים מכל סוג שהוא, לרבות תוספי דלק או שמן וכל חומר דליק או מסוכן אחר, בתא המטען של הרכב או בכל מקום אחר בו.

3.3.6 גיל ילד היושב ליד הנהג בהסעת תלמידים מאורגנת (לא במכוניות פרטיות)

א. תקנה 83 א' לתקנות התעבורה עודכנה לפני כמה שנים, ומאז העדכון חלו שינויים לגבי גיל הילד שמותר להושיב במושב הקדמי ליד הנהג. בהתאם לעדכון מותר להושיב במושב

הקדמי של הרכב ילד מגיל 3 עד גיל 8, בתנאי שהוא יושב על מושב מגביה (בוסטר).

ב. עקרונית אין חובה לנתק את כרית האוויר המותקנת מול הילד במקרים כאלה, אך מומלץ לא להושיב ילדים בגילים אלה (3-8 שנים) מול כרית אוויר, שכן הפעלת הכרית במקרה של תאונה עלולה לסכן את שלום הילד.

ג. החל מגיל 8 שנים מותר להושיב ילד במושב הקדמי ללא כל אמצעי עזר, פרט לחגירתו בחגורת הבטיחות התקנית של הרכב. יש לדאוג לכוונון גובה החגורה בהתאם לגובה הילד.

ד. אשר למושב האחורי של הרכב, בכלי הרכב של חברות ההסעה – אוטובוסים, אוטובוסים זעירים ציבוריים או מוניות – אין חובת שימוש במושב מגביה (בוסטר) לגבי ילד מגיל 3 עד גיל 8, אך יש חובה לחגור חגורות בטיחות. עם זאת, מאחר שבגיל זה רק חגורות מותניים הן בטיחותיות, אין להושיב ילדים במושבים שיש בהם חגורה אלכסונית.

3.3.7 תוקפן של הוראות הבטיחות בהסעות מאורגנות על ידי הרשות או הבעלות

א. הרשות המקומית או הבעלות תדאג לביצוע כל הוראות הבטיחות המתחייבות מתקנות התעבורה של משרד התעבורה ומהוראות הבטיחות של משרדנו.

ב. הוראות והנחיות אלו בנושא בטיחות תיכללנה בנוסח המכרז והחוזה להסעות תלמידים. אי-קיום הוראות הבטיחות על ידי מסיע כלשהו יגרום לקיזוז תשלומים המגיעים לו בגין ההסעה, עד כדי הפסקת ההתקשרות עם החברה.

4. אבטחת מפרצי חנייה

4.1 כללי

במערכת החינוך מתקיימות הסעות תלמידים אל מוסדות החינוך ומהם, בעיקר למוסדות חינוך שבהם לומדים תלמידים מכמה רשויות או מכמה יישובים. תלמידים אלו מגיעים בהסעות מאורגנות המפנות את התלמידים בו-זמנית מכמה אוטובוסים בצמוד למוסד החינוכי. מצב זה, המאפיין בעיקר בתי ספר של המועצות האזוריות, גורם להצטברות של מאות תלמידים בו-זמנית באותה נקודת הורדה/העלאה, העלולה לשמש יעד לפיגוע.

4.2 הפעולות שיש לבצע לצורך אבטחת ביטחונם של תלמידי מערכת החינוך באותם בתי ספר

4.2.1 מיפוי בתי הספר ומספר התלמידים המרבי המצטבר באותה נקודת זמן הן בתחילת יום הלימודים והן בסיומו (פיזור התלמידים)

4.2.2 קיום סיור בנקודת ריכוז התלמידים על ידי קב"ט מוסה"ח הרשותי, בלויית קצין אבטחה תחנתי/מרחבי/מחוזי של משטרת ישראל, וקביעת תכנית האבטחה.

4.3 האבטחה באותם מפרצי חנייה (נקודות ריכוז התלמידים) תתבסס על –

4.3.1 מערך אבטחת מוסדות החינוך ו/או מערך האבטחה של משטרת ישראל באותה רשות, בהתאם להיערכות המחוז/המרחב/התחנה המשטרתיים;

4.3.2 סריקות בוקר יסודיות על ידי מאבטחי המוסד החינוכי שבצמוד לבית ספרם יש תחנות הסעה.

הוצאה לאור : גף הפרסומים, משרד החינוך

עריכה : דליה הלוי ודליה לאופר

עריכה לשונית : דליה לאופר

מרכזות ההפקה : שרה גמליאל, טל איתי ונעמה ברגר

עיצוב : סטודיו "שחר שושנה"

הודפס במדפיס הממשלתי, ירושלים

כתובת המאגר הממוחשב של חוזרי המנכ"ל: www.education.gov.il/mankal